

KALIX KOMMUN
Revisorerna

För kännedom

Kommunfullmäktiges presidium
Partiernas gruppleddare

Kalix kommun

Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder

Styrelsens och nämndernas ansvarsutövande

Kommunfullmäktige beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Kommunstyrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas och företagets verksamhet. Nämnderna skall inom sina områden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt utöva tillräcklig internkontroll över verksamheten.

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsprovning är nämndernas och styrelsens ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom *aktiva* beslut. För att kunna göra den slutliga revisionella bedömningen fordras även ett ställningstagande till hur uppdraget fullgjorts och till resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Grundläggande granskning avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande verksamhetsåret 2019

För 2019 års verksamhet har revisionen genomfört den årliga grundläggande granskningen med inriktning på om styrelsen och nämnderna vidtar tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera tilldelat uppdrag. Granskningen är översiktlig till sin karaktär och fokuserar på styrelsens och nämndernas styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi på ett övergripande plan. Granskningen har genomförts under perioden oktober 2019 – februari 2020.

Bedömning av den grundläggande granskningen har skett dels utifrån en översiktlig protokoll- och dokumentationsgranskning med ett antal sk kontrollmoment, dels utifrån diskussion med respektive nämnd/styrelse. Vi har i diskussionerna även i viss utsträckning följt upp vidtagna åtgärder med anledning av de bedömningar och förslag vi lämnat vid tidigare genomförda granskningar.

Årets granskning visar att styrelsen och nämnderna i allt väsentligt har en ändamålsenlig verksamhet. Avseende om verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt visar socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden på underskott om -4 mkr respektive -3,5 mkr för 2019. Det finns utvecklingsbehov för styrelsen och samtliga nämnder att utveckla återrapportering och riskanalys som grund för den interna kontrollen.

Vi **rekommenderar** därmed samtliga att säkerställa arbetet kring intern kontroll samt uppföljning/återrapportering i förhållande till fattade beslut. Vidare **rekommenderar** vi socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden att fortsatt arbeta med åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Våra iakttagelser och bedömningar avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2019 sammanfattas i föreliggande skrivelse och dess bilaga till respektive styrelse/nämnd (inget PM är framtaget för valnämnden eller jävsnämnden). I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträttas av sakkunniga från PwC.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Resultat

Kommunstyrelsen

Vår sammantagna bedömning är att styrelsen **i allt väsentligt** bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att den interna kontrollen **i allt väsentligt** har varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Internbudget, men däremot inte verksamhetsplan, har antagits av styrelsen. Vidare finns mätbara mål för styrelsens verksamhet och ekonomi. Det bör nämnas att det under 2019 pågått ett målarbete för samtliga nämnder inom kommunen. Arbetet ska färdigställas under 2020.
- Av granskade protokoll framgår att det sker regelbunden rapportering och information avseende verksamhet och ekonomi. Regelbunden återrapportering sker av beslut fattade på delegation.
- Styrelsen följer i allt väsentligt upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras. Delårsrapport och verksamhetsberättelse innehåller rapportering av måluppfyllelse och resultat. Uppföljning av effekter av beslut kan utvecklas.
- En internkontrollplan finns antagen vilken även innehåller instruktioner avseende rapportering. Återrapportering till styrelsen sker i enlighet med plan. Dokumenterad riskanalys som grund för den interna kontrollen saknas. Dock utgår internkontrollplanen från områden där det kan finnas risker, vilka uppges ha identifierats genom intern dialog.
- Styrelsen når i allt väsentligt antagna verksamhetsmål. Styrelsen visar på ett ökande överskott för helåret, vilket uppgår till +7 mkr.
- Åtgärder har vidtagits för att nå fastställda mål, både avseende verksamhet och ekonomi, bland annat förslag på planer/strategier, beslut om olika uppdrag samt åtgärdsplan för budget i balans.

Vid diskussion med styrelsen framgick följande:

- I årsredovisning visar kommunen på ett positivt inflyttningsnetto. En utmaning som lyfts är dock att få flickor väljer att stanna kvar i kommunen efter gymnasiet.
- Framtida anpassningar av styrelsens verksamhet kan komma att bli en utmaning. Det gäller bl a digitalisering, kompetensförsörjning samt utvecklingsfrågor.

Utbildningsnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **i allt väsentligt** bedrivit en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet. Vidare att den interna kontrollen **i allt väsentligt** varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Nämnden har upprättat en arbetsplan och internbudget för 2019 vilka bedöms som heltäckande. Antagna mål för verksamheten anses i huvudsak vara mätbara/uppfoljningsbara.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

- En internkontrollplan har upprättats för 2019, den är dock inte formell antagen i nämnden. Planen innehåller både kontrollområden som är generella för kommunen samt specifika för nämnden. Internkontrollplanen baseras inte på en dokumenterad riskanalys. Nämnden hänvisar att det i nämndens systematiska kvalitetsarbete löpande görs riskanalyser.
- Rapportering av verksamhet och ekonomi sker regelbundet. Rapporteringen inkluderar måluppfyllelse, resultat och effekter. Nämnden får även åiterrapportering av beslut som fattas på delegation.
- Nämnden når till större del måluppfyllelse för samtliga verksamhetsmål. För helåret visar nämnden på ett överskott om +6,2 mkr.
- Vi ser ingen tydlig systematik utifrån granskade protokoll gällande verkställighet och åiterrapportering. Dock sker en del åiterrapporteringar under året som signalerar att det vid olika tillfällen under året sker uppföljning av verkställighet.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Skolmässiga resultat kan utvecklas, exempelvis når inte alla elever kunskapsmålen, då särskilt att pojkarnas meriter ligger förhållandevis lågt.
- Åiterrapportering av beslutade åtgärder uppges vara välfungerande, även om det inte alltid framgår i protokoll.
- Inom grundskolan är det svårt att förutse behovet av extra stöd. Nämnden arbetar även aktivt för olika typer av ledarstöd för lärare.
- Nämnden ser tendens på minskade barnkullar. Diskussion har förts i nämnden kring att elevunderlaget måste följas upp mer för att kunna planera framtida verksamhet.

Socialnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **i allt väsentligt** bedrivit en ändamålsenlig verksamhet, men att den **inte helt** bedrivits ekonomiskt tillfredsställande, till följd av nämndens underskott. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen **i allt väsentligt** varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan samt internbudget för sin verksamhet. Nämnden har upprättat mål för verksamheten samt mål/åtgärder för en ekonomi i balans. Rapportering av verksamhet och ekonomi sker regelbundet. Rapporteringen bedöms i huvudsak vara heltäckande.
- Delårsrapport och verksamhetsberättelse innefattar måluppfyllelse och resultat för ekonomi och verksamhet. Rapportering avseende uppföljning av effekter av beslut kan utvecklas. Nämnden får dock tydlig åiterrapportering av beslut som fattats på delegation.
- En internkontrollplan har upprättats som baseras på kommunövergripande områden. Vidare genomförs konsekvensbeskrivningar av budget för respektive enheter inom nämnden.
- Merparten av verksamhetsmålen för nämnden uppnås till större del, ett av verksamhetsmålen är helt uppfyllt.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

- Nämnden har under året fått rapportering avseende det prognostiserade underskottet. Av protokollen framgår att nämnden regelbundet behandlar frågan. Nämnden arbetar aktivt med åtgärder för att uppnå ekonomi i balans. Helårsresultatet 2019 visade på ett underskott om ca -4 mkr vilket är en förbättring jämfört med prognosen i delårsrapporten.
- Av dokumentanalysen framgår att nämnden överlag är tydlig i sina uppdrag till förvaltning/verksamhet. Vidare framgår att nämnden överlag ser till att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Många av nämndens verksamhetsområden går med underskott, särskilt IFO, då gällande placeringskostnader för barn och unga. Antalet placeringar har ökat, även antalet familjehem. Frågan behandlas kontinuerligt i nämnden.
- Det kommer att ske en budgetminskning för 2020, vilket beräknas påverka nämndens verksamheter. Det är avgörande att verksamheterna nyttjar teknik bättre i välfärden vilket kommer att ge bättre förutsättningar för nämnden, gällande effektivisering.
- Nämnden har under året genomfört en genomlysning i syfte att hitta åtgärder för nämndens underskott. En del mindre åtgärder har beslutats i nämnden, bl. a avseende att förbättra tekniken inom äldreomsorgen för att kostnadseffektivisera verksamheterna. Större åtgärder ska behandlas i förvaltningen innan beslut fattas i nämnden.
- Personalförsörjning uppges vara en utmaning för kommande år, särskilt avseende brist på socialsekreterare.

Samhällsbyggnadsnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **inte helt** haft en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen på en övergripande nivå **i allt väsentligt** varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en internbudget, men inte en verksamhetsplan, för sin verksamhet. Av protokoll framgår att nämnden ska revidera verksamhetsplanen då nämnden beslutat om nya mål. Nämnden har mätbara/uppföljningsbara mål för verksamhet och ekonomi.
- Regelbunden rapportering kring verksamhet och ekonomi sker vid nämndens sammanträden. Nämnden får återrapportering av beslut som fattats på delegation.
- Internkontrollplan innehållandes kontrollområden har upprättats, vi kan inte styrka att nämnden formellt antagit planen. Denna följs upp enligt nämnden men detta framgår inte tydligt av protokoll. Internkontrollplanen baseras inte på en dokumenterad riskanalys.
- Måluppfyllelse och resultat tas upp i delårsrapport samt verksamhetsberättelse. Oklart i vilken utsträckning det utöver detta sker löpande rapportering av måluppfyllelse, resultat och effekter. Majoriteten av nämndens verksamhetsmål uppnås. Vidare når nämnden antagna mål för ekonomin.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

- Enligt årsredovisning 2019 gör nämnden ett minskande underskott om -3,5 mkr. Största delarna av underskottet ligger inom teknisk försörjning samt fastighetsavdelningen.
- Av protokoll framgår i majoriteten av fallen vem som ska göra vad och när genomförandet ska vara klart. I enstaka fall kan förtydligande ske gällande när uppdraget ska vara slutfört.
- Nämnden följer upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras. Vidare visar protokollgranskning att nämnden vid behov fattar beslut om åtgärder för att nå måluppfyllelse.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Nämnden har under 2019 genomfört en genomlysning av sina verksamheter. Vidare avser nämnden fortsätta genomlysningen med de delar som borde vara djupare/bättre genomlysta.

Fritids- och kulturnämnden

Vår sammantagna bedömning är att nämnden **i allt väsentligt** bedrivit en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet. Vidare att den interna kontrollen **i allt väsentligt** varit tillräcklig.

Våra bedömningar baseras bland annat på följande iakttagelser:

- En heltäckande verksamhetsplan och internbudget har antagits i nämnden. Vidare har nämnden specificerat mål för verksamheten vilka överlag ses som mätbara/ uppföljningsbara.
- Regelbunden rapportering kring verksamhet och ekonomi sker vid sammanträden, vilken är heltäckande utifrån verksamhetsplan, budget och beslutade mål. Återrapportering sker av beslut som fattats på delegation.
- Av årsredovisning framgår att nämnden når antagna verksamhetsmål. rapporteringen inkluderar måluppfyllelse och resultat. Rapportering om effekter kan utvecklas.
- För helåret visar nämnden på ett mindre överskott om +85 tkr. Enhet fritid visar dock på ett underskott, där nämnden vidtagit en del åtgärder bl a effektiviseringar för att minska personalkostnader.
- Internkontrollplan med en genomförd riskanalys som grund har upprättats. Uppföljning har skett enligt plan.
- Av protokoll framgår överlag vem som ska göra vad och när genomförandet ska vara klart. Systematik finns vidare i uppföljningen avseende verkställighet av beslut.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

- Nämnden sköter driften av Folkets hus. Verksamhetens café prognostiserar för helåret ett underskott till följd av sjukfrånvaro och ökade vikariekostnader. Övrig verksamhet prognostiserar ett överskott, bland annat genererar uthyrning av lokaler/konferenser intäkter till verksamheten. Uppdraget att driva Folkets hus pågår till och med 2021. Beslut om fortsatt verksamhet har inte fattats. Nämnden har som ambition att fortsätta driva verksamheten.
- Till följd av minskad budget för 2020 har nämnden planerat besparingsåtgärder.

KALIX KOMMUN
Revisorerna

Valnämnden

Nämnden hade för 2019 en budget om 50 tkr. Nämnden prognostiserade ett underskott om -99 tkr.

Vid diskussion med nämnden framgick följande:

Överlag uppges verksamheten i samband med valen ha fungerat väl. Vid valet 2018 uppger nämnden att det funnits en sårbarhet avseende personalbrist inom kommunkansliet. Vidare att ingen efterfrågan om rapporteringen funnits från fullmäktige eller styrelsen. Därför tog ordförande ett initiativ till rapportering från valet 2018 om bl a följande:

- Svårigheter att få tag i röstmottagare.
- Information/statistik samt underströks om kansliets sårbarhet.
- Att en överklagning inkommit gällande röstningslokalen i Töre

Nämnden uppges ha fått återrapportering avseende exempelvis statistik. Problemet med sårbarheten på kansliet uppges vara åtgärdad vid valet 2019.

Vid revisionens träff med nämnden framkom avslutningsvis att nämnden i många avseenden varit exkluderad den kommunala verksamheten. Det avser uppföljning i årsredovisning, medverkan i budgetprocess samt deltagande vid ordförandeutbildningar. Nämnden har lämnat en skrivelse till kommunfullmäktige i ärendet.

Avslutning

Inom ramen för vår årliga granskning kommer vi följa styrelsens och nämndernas utvecklingsarbete i bland annat de avseenden som noterats som förbättrings- och utvecklingsområden ovan.

För Kalix kommuns revisorer

Hans-Ola Fors, ordf

Bror Olofsson, v ordf

Bilagor: PM Ansvarsutövande för styrelse och nämnder, PwC februari 2020